

Evaluatie PIT-convenant 2017

1 JAAR MET PIT

VERBOD

DEHACO

TOEGANG ASBEST

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
Opzet evaluatie	6
2 Bevindingen en aanbevelingen	7
Doelstellingen behaald	7
Belangstelling werkwijze PIT	8
Capaciteit is aandachtspunt	8
Resultaat	9
Deelnemers tevreden over werkwijze PIT	9
Financiën	11
Communicatie	11
Informatie-uitwisseling	13
Nieuwe wetgeving	14
Reikwijdte convenant	15
3 Samenvatting	16

Colofon

Opdrachtgever: dhr. B. Jansen (coördinerend gemeentesecretaris Integrale Veiligheid Peelland)
Auteurs: dhr. P. Knoop (teamleider PIT) en dhr. B. Oude Hengel (programmaleider Integrale Veiligheid Peelland)

Versie: 1.0
Status: definitief
Maart 2018

PIT PEELLAND INTERVENTIE TEAM 2017

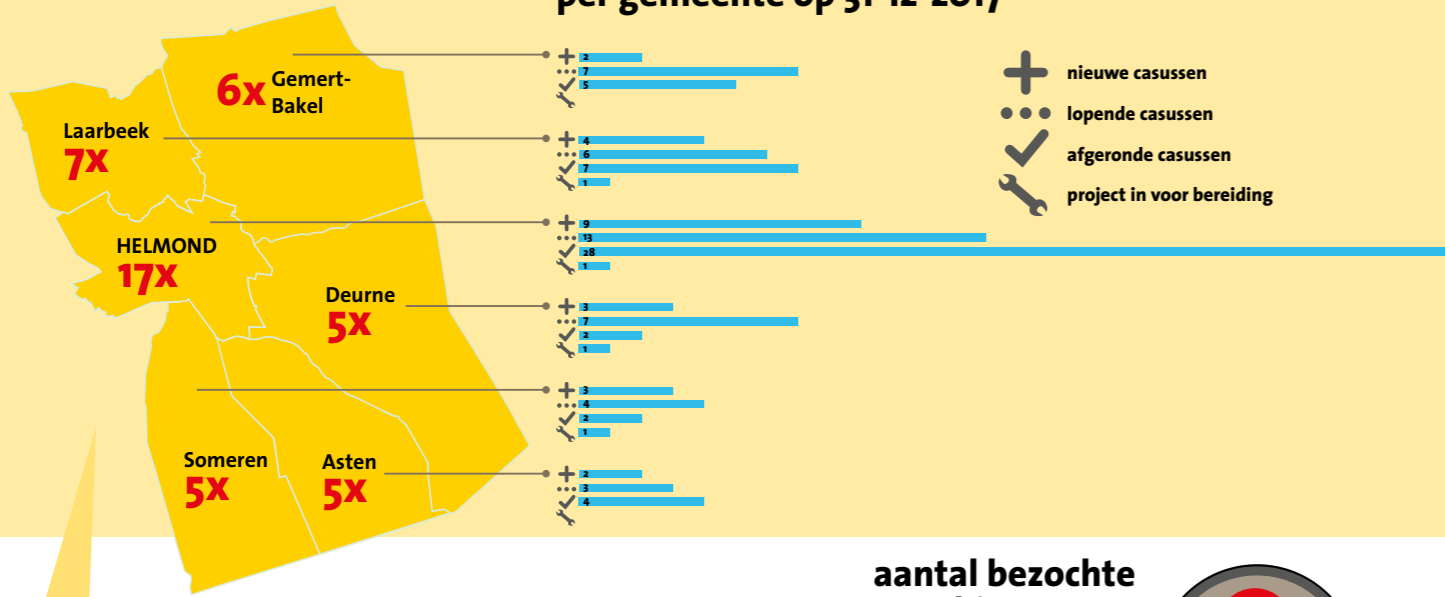
Het Peelland Interventie Team (PIT) is een interventieteam onder de regie van de gemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek en Someren waarbij de aansturing op één centraal punt ligt. Het PIT voert acties uit bij panden en locaties waarvan sterk het vermoeden bestaat dat er sprake is van misstanden.

Het Peelland Interventie Team bestaat uit zes gemeenten, politie Oost-Brabant, de Afdeling Vreemdelingen Identificatie Mensenhandel (AVIM), Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) en Senzer. Zij werken nauw samen met de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW), de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), Enexis, GGD, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) en de Belastingdienst.

Het PIT werkt ook nauw samen met zorg- en welzijnsinstanties om te komen tot duurzame oplossingen.

Aantal acties per gemeente

Stand van zaken PIT casussen per gemeente op 31-12-2017

aantal bezochte objecten

110

(woningen, loodsen, bedrijven, horeca, chalets (recreatieparken), percelen en een woonwagenlocatie)

Aantal acties per thema

Bevindingen acties: Top 10 van de meest voorkomende overtredingen

- 54 keer adresfraude
- 48 keer strijdig gebruik van het bestemmingsplan
- 43 keer milieuovertreding
- 21 keer overbewoning
- 17 keer fraude met energiemeters
- 14 keer sociale zekerheidsfraude
- 14 keer brandgevaarlijke situatie
- 12 keer niet voldaan aan de brandveiligheidseisen
- 10 keer overtreding van de Arbeidstijdenwet
- 9 keer gevaarlijke asbest situatie aangetroffen

+ nog **168** bevindingen verspreid over **71** categorieën

Resultaten per organisatie

Senzer (sociale zekerheid)

- 11 acties aanwezig
- 17 onderzoeken
- 6 keer gegevens doorgegeven aan andere gemeenten
- 8 beëindigingen
- 3 terugvorderingen
- 2 afwijzingen
- 2 aanpassingen

Politie (incl. AVIM: Afdeling Vreemdelingen, Identificatie en Mensenhandel)

- 25 acties aanwezig (basisteam)
- 15 acties aanwezig (AVIM)
- 3 hennepkwekerijen
- 7 keer hennep gerelateerde goederen aangetroffen
- 1 keer 214 gram hennep toppen aangetroffen
- 10 aanhoudingen
- 3 vreemdelingen aangetroffen (2 personen aangehouden, 2 keer verblijfsrecht ingetrokken)
- 2 proces verbaalen opgemaakt voor milieudelicten
- 1 xtc lab aangetroffen
- 1 keer XTC afval aangetroffen
- 33 vuurwapens, 2 alarmpistolen, 1 luchtdrukpistool en 1 imitatie vuurwapen aangetroffen
- 1000den patronen scherpe munitie aangetroffen
- 1 mortier aangetroffen
- 1 keer illegaal vuurwerk in beslag genomen.
- 6 voertuigen en een aanhanger in beslag genomen
- 2 partijen sigaretten in beslag genomen

VRBZO (Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost)

- 20 acties aanwezig
- 12 keer niet voldaan aan de brandveiligheidseisen
- 14 keer brandgevaarlijke situatie aangetroffen (bestuur geadviseerd om (nood)maatregelen te nemen)

Gemeenten

- 26 acties aanwezig
- 32 personen uitgeschreven en 9 personen ingeschreven
- 29 keer bleken na hercontroles dat de overtredingen (o.a. milieu, strijdig gebruik en asbest) beëindigd waren
- 8 objecten werden direct gesloten ivm brandgevaar
- 10 keer werden op last van de gemeente ivm brandgevaar direct noodvoorzieningen getroffen
- 2 keer werd een strijdige situatie gelegaliseerd
- 8 keer werden nav acties woningen ontruimd (gemonitord werd of personen goed werden ondergebracht)
- 3 woningen en 2 bedrijfspanden werden door de burgemeester gesloten
- 8 keer werden naheffingen opgelegd voor ingezetene belasting
- 4 keer werden naheffingen opgelegd voor hondenbelasting
- 3 keer werd een dwangsom opgelegd

NVWA (Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit)

- 4 acties aanwezig
- 3 keer voedselveiligheid niet in orde
- 4 keer roken in de horeca

Belastingdienst / Douane

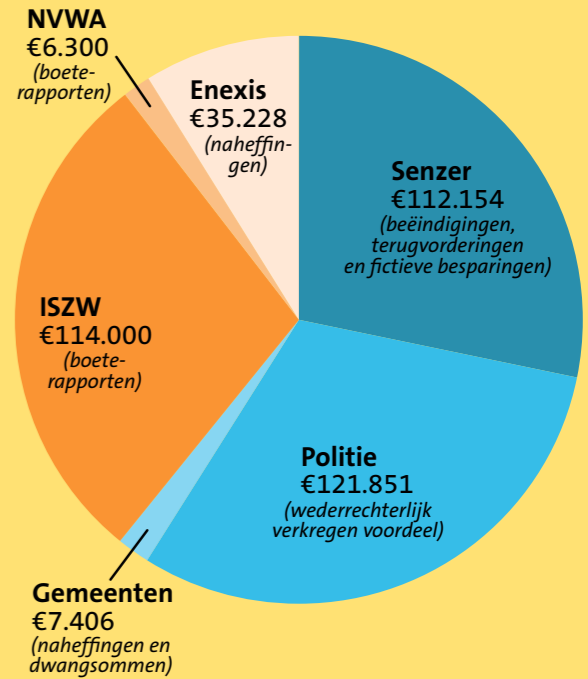
De resultaten van de Belastingdienst (en Douane) zijn niet opgenomen in het overzicht.

Stand van zaken op dit moment

Veel onderzoeken die in 2017 gestart zijn lopen nog. Hiervan moeten we nog wachten op de resultaten. In dit overzicht zijn alleen de in 2017 afgeronde onderzoeken opgenomen.

Resultaat in geld in totaal: €396.939

ISZW (arbeidsmarktfraude) (Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid)

- 5 acties aanwezig
- 7 keer overtreding ATW (Arbeidstijdenwet)
- 6 keer overtreding WML (Wet Minimum Loon)
- 4 keer overtreding WAV (Wet Arbeid Vreemdelingen)
- 2 keer overtreding WAADI (Wet Allocatie Arbeidskrachten Door Intermediairs)
- 1 keer schijnconstructie

Enexis (netwerkbeheerder gas en elektriciteit)

- 21 acties aanwezig
- 9 keer diefstal/fraude met stroom
- 8 keer meters vervangen voor verder onderzoek
- 3 keer nutsvoorzieningen afgesloten ivm gevaar
- 1 keer vermogensfraude

1. Inleiding

In oktober 2016 is het PIT-convenant, een convenant over integrale overheidshandhaving, afgesloten tussen de zes Peelgemeenten, politie Oost-Brabant, Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) en Senzer. Doelstelling van de samenwerking is gericht op het integraal uitoefenen van toezicht op en handhaving van wettelijke en lokale regelgeving, het voorkomen en signaleren van strafbare feiten en het handhaven van de openbare orde en veiligheid, ieder op basis van eigen toegekende wettelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

In het convenant is opgenomen dat er jaarlijks een evaluatie plaatsvindt. In voorliggende rapportage leest u de bevindingen. In aanvulling op deze jaarlijkse evaluatie verzorgt de teamleider van het Peelland Interventie Team (PIT) periodiek rapportages (verslag en verantwoording) voor de partners over de resultaten in relatie tot de doelstellingen.

Opzet evaluatie

Conform de bepaling in het PIT-convenant (art. 4.2) heeft de evaluatie plaatsgevonden onder leiding van de teamleider PIT. Deze heeft hiertoe besprekingen geïnitieerd met het 'kernteam' PIT (bestaande uit uitvoerende vertegenwoordigers van de convenantpartners), de burgemeesters en de betrokken communicatieadviseurs van de zes Peelgemeenten over de werking van het PIT. Daarnaast is gesproken met managementvertegenwoordigers van de convenantpartners: basisteam Peelland van de Nationale Politie, VRBZO en Senzer.

Van alle gesprekken heeft verslaglegging plaatsgevonden die ter accordering is voorgelegd aan de betrokkenen.

De conceptrapportage, opgesteld in samenwerking met de programmaleider Integrale Veiligheid Peelland, is voorgelegd aan managementvertegenwoordigers van de convenantpartners van het PIT. Ook van het Openbaar Ministerie is een reactie op de conceptrapportage ontvangen. De reacties uit deze ronde zijn verwerkt in deze eindversie.

2 Bevindingen en aanbevelingen

Doelstellingen behaald

In het convenant is het volgende opgenomen over de doelstellingen van het PIT.

Artikel 1 Doelstelling

1. Convenantpartners werken samen in het Peelland Interventie Team (PIT) om te komen tot:

- a) het integraal uitoefenen van toezicht op en handhaving van wettelijke en lokale regelgeving, het voorkomen en signaleren van strafbare feiten en het handhaven van de openbare orde en veiligheid, ieder op basis van eigen toegekende wettelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden. De handhaving en het toezicht richten zich onder andere op het verzamelen van indicaties op of signalering van strafbare feiten (zoals illegale werknemers, (woon-)overlast en strijdig gebruik) ten aanzien van woningen, bedrijven, industrieterreinen, woonwagenlocaties, uitzendbureaus, kamerverhuurbedrijven en locaties in het buitengebied. Per casus wordt in onderling overleg een strategie naar de meest effectieve en efficiënte aanpak opgesteld, waarbij noodzakelijk verder onderzoek wordt overgedragen aan de betreffende verantwoordelijke afdelingen in de organisaties van de partners;**
- b) een door alle partners gezamenlijk gedragen keuze van de aan te pakken kwesties in het gehele gebied van het basisteam Peelland;**
- c) een professionele aanpak en professioneel overheidsoptreden naar burgers en bedrijven;**
- d) het benutten en bevorderen van elkaars netwerk, ervaring en expertise;**
- e) het op basis van ervaringen en inzicht vanuit de uitvoering, doen van beleidsvoorstellen aan de verschillende partners.**

2. Door deze integrale aanpak wordt tevens de frequentie van controles op inrichtingen of panden tot een minimum beperkt en kunnen alle partners ter plekke zoveel mogelijk in hun eigen informatiebehoefte voorzien.

Al deze doelstellingen zijn behaald. Uit de evaluatie komt naar voren dat het PIT, door focus op toezicht en handhaving en daarmee op "doe-kracht", op meerdere fronten van meerwaarde is:

- Het vergroten van de zichtbaarheid van de overheid;
- Het vergroten van het vertrouwen in de overheid;
- Het integraal aanpakken van complexe handhavingsproblematiek;
- Het stellen van grenzen en het opwerpen van barrières voor ondermijnende criminaliteit.

Alle convenantpartners spreken van een effectieve aanpak die sterk voorziet in een behoefte. Er is geloof in het proces en daarmee veel draagvlak voor continuering van deze integrale werkwijze. PIT heeft ook ogen binnen de gemeentelijke organisaties geopend; men spreekt daar nu al van 'PIT-achtige' zaken. Deze groei in awareness is een belangrijke opsteker in breder verband. Door de komst van het PIT wordt het ook binnen de gemeenten steeds meer zichtbaar dat zij een rol hebben in de integrale aanpak van complexe handhavingszaken en ondermijning.

Belangstelling werkwijze PIT

De belangstelling voor de werkwijze van het PIT is groot. Van binnen en buiten de regio ontvangt het PIT verzoeken voor presentaties of toelichting richting media.

De teamleider PIT heeft in november 2017 een presentatie verzorgd in de Integrale Stuurploeg Oost-Brabant (ISOB) waarna de werkwijze van het PIT als gewenste standaard voor Oost-Brabant is omarmd. Een voorstel is in de maak om de werkwijze van het PIT te kunnen uitdragen in andere gemeenten in Oost-Brabant. Over benodigde middelen en capaciteit wordt nader gesproken. De grote belangstelling voor het PIT levert ook op dat het belangrijk is om een goed uitgewerkte communicatieboodschap te ontwikkelen die vanuit Peelland uniform uitgedragen kan worden. Hieraan wordt momenteel gewerkt (zie ook: Communicatie).

Capaciteit is aandachtspunt

Belangrijkste aandachtspunt voor het PIT zijn de capaciteiten die door de deelnemende organisaties moet worden opgebracht om de benodigde follow-up na acties waar te maken. Dit punt betreft vooral de gemeenten, die weliswaar investeren in BOA's en handhavers maar zich onvoldoende bewust zijn van de overdruk die dit oplevert voor de gemeentelijke organisatie. Men kan de juridische afhandeling die eruit voortkomt niet in alle gemeenten aan. Eerst zou moeten worden geïnvesteerd in het op orde brengen van de juridische kunde en capaciteit, daarna op toezicht en handhaving. "Eerst de bodem van de pizza maken en daarna pas beleggen", wordt als metafoor in het PIT-overleg ingebracht. Ook de politie geeft in de evaluatie aan dat er zorgen zijn over de borging van benodigde politiecapaciteit tijdens de acties. Ze zullen er evenwel alles aan doen om de capaciteit binnen het PIT te borgen. Dat vraagt van het PIT om een kritische beoordeling van de benodigde inzet tijdens acties.

Casussen afhandelen van belang voor geloofwaardigheid

Alle partners hechten groot belang aan het goed en volledig afhandelen van casussen. Als hieraan concessies worden gedaan, doet dit afbreuk aan de geloofwaardigheid van het PIT. Tot nu wordt nog elke overtreding opgepakt, maar enkele gemeenten lopen tegen hun grenzen aan als het gaat om de benodigde afhandelingscapaciteit. Van belang is dat zaken met prioriteit worden opgepakt en afgehandeld. Het PIT kenmerkt zich door slagkracht, het serieus nemen van meldingen en het nakomen van de belofte 'wij treden op'. Daarbij wordt integraal gewerkt; PIT-acties leiden doorgaans tot uiteenlopende trajecten voor de verschillende partners. Als één traject stagneert kan dat van invloed zijn op andere sporen. Er moet daarom binnen alle achterliggende organisaties van de partners veel aandacht zijn voor de afwerking, zodat er minder gemonitord hoeft te worden door de kernteamleden van het PIT.

1

Aanbeveling 1

Borg voldoende afhandelingscapaciteit bij de deelnemende partners om de benodigde afwerking na PIT-acties te kunnen blijven uitvoeren en zo de succesvolle PIT-werkwijze te continueren.

Resultaat

De vraag wat één jaar PIT heeft opgeleverd kan vanuit verschillende invalshoeken worden benaderd;

1. Welke acties hebben plaatsgevonden?
2. Welke concrete resultaten hebben deze acties opgeleverd?
3. Wat is het financiële rendement van deze acties?
4. Welke effecten hebben de acties opgeleverd?

Het mag duidelijk zijn dat de eerste vraag relatief eenvoudig te beantwoorden is, en elke volgende een stuk lastiger. De eerste invalshoek kan 'smart' worden beantwoord; bij de vierde spelen beleving, onderbuikgevoel en inschattingen een grotere rol.

Voor een overzicht van de resultaten wordt verwezen naar de infographic die deel uitmaakt van deze evaluatie.

In het PIT-overleg worden in het licht van bovenstaande de volgende (positieve) bevindingen met elkaar gedeeld:

- Deelnemers zijn positief verrast over de resultaten die het PIT boekt door gezamenlijk op te treden.
- De acties hebben een hoog rendement; veel meer dan het geval zou zijn geweest als partners dit op eigen kracht hadden uitgevoerd.
- De acties hebben een goede uitstraling. Problemen worden opgelost! Dat levert positieve reacties op. De politie merkt dat wijkagenten eerder bereid zijn om meldingen te doen nu ze merken dat gemelde situaties ook aangepakt worden.
- Inwoners tonen zich tevreden. "Dit zijn geen flauwe controles met checklistjes"; de inwoner ervaart het als buitengewoon effectief, zo geven de gemeentelijke vertegenwoordigers aan.

Deelnemers tevreden over werkwijze PIT

Deelnemers aan het PIT zijn erg content met de huidige werkwijze. Er is veel waardering voor het werk van de teamleider die voor verbinding en saamhorigheid zorgt en goed oog heeft voor de culturen en belangen van de verschillende convenantpartners. Als sterke punten van de huidige werkwijze komen naar voren:

- De basis is op orde. Binnen het PIT zijn er korte lijnen en steunt men elkaar. Er is een vertrouwensband waardoor informatie en expertise worden uitgewisseld.
- PIT is goed geschakeld met het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum wat zich richt op de bestrijding van ondermijnende criminaliteit) en met het Actiecentrum Ondermijning Oost-Brabant: op verzoek van het actiecentrum wordt informatie over de actiedagen van het PIT door de voorzitter van het Ambtelijk Voorbereidingsoverleg met hen gedeeld.
- De acties worden professioneel opgezet en integraal afgestemd. Voorafgaand aan de acties vindt een goede informatie-exercitie en analyse plaats van het probleem.
- Bij alle acties vindt vooraf een risicoanalyse plaats die mede bepaalt welke inzet van de politie nodig is om de toezichthouders, controlemedewerkers en inspecteurs van een veilige werkomgeving te voorzien. Deze analyse is ook van belang om te borgen dat de inzet van de politie proportioneel is en passend bij de betreffende casus.

- De integrale werkwijze van het PIT heeft een synergetische werking; disciplines nemen elk eigen agenda's en kwaliteiten mee. Vanuit VRBZO wordt aangegeven dat de kwaliteit van VTH-controles (Vergunning – Toezicht - Handhaving) is toegenomen. Zij zouden graag zien dat deze werkwijze in heel Zuidoost-Brabant wordt toegepast.
- Senzer is zeer te spreken over de werkwijze die o.a. heeft geleid tot vermindering van misbruik van gebundelde uitkeringen. Het maatschappelijk effect van deze acties moet niet worden onderschat, zo geven zij aan.
- Uitstraling van het PIT is goed. Het team is complementair, integraal, goed voorbereid en respectvol. De legitimiteit van het PIT wordt daardoor versterkt; er wordt niet lichtvaardig opgetreden. Bij alle acties bleken informatie en analyse op orde. De houdbaarheid van PIT is daardoor groot.
- De PIT-partners zien steeds meer mogelijkheden om eigen sporen integraal op te pakken en deze voor een gecoördineerde aanpak onder te brengen bij het PIT. Daarbij is het belangrijk dat een zaak voldoende zwaarte of complexiteit moet hebben om door het PIT te laten oppakken; een goede informatiepositie van de "aangever" is daarvoor van belang. Het PIT heeft hier gaandeweg het eerste jaar beter haar weg in gevonden.
- De teamleider heeft een aantal trainingsmomenten georganiseerd die het collectief PIT maar ook de individuele deelnemers hebben versterkt. Hierbij was aandacht voor teambuilding en de Veilige Publieke Taak. Deze trainingen zijn 'op maat' gemaakt voor het PIT.
- PIT heeft effect in heel Peelland. Het waterbedeffect wordt tegengegaan doordat informatie over en weer wordt uitgewisseld en ook gemeentegrensoverschrijdende casussen met succes worden opgepakt. "Daar hebben de kwaaien last van".
- De PIT-deelnemers zijn binnen hun eigen organisaties goed in beeld als centraal knooppunt. Voor Senzer en politie is dat in ontwikkeling.
- Samenwerking in het PIT met vaste netwerkpartners die bij de aanpak kunnen worden betrokken, zoals GGD, UWV, NVWA, ISZW of Belastingdienst, verloopt goed. De teamleider is met iedere organisatie tot werkafspraken gekomen die zowel de doelstelling van het PIT dienen maar ook het belang van elke afzonderlijke organisatie.

Deelnemers aan het PIT zien ook kansen om te verbeteren:

- Regie op casuïstiek vindt plaats in het PIT-overleg waarin de partners vaste vertegenwoordigers hebben. Bij de acties zelf is de samenstelling nu wisselend; meerdere medewerkers van de partners kunnen hierbij worden betrokken. Als ook bij de acties gewerkt kan worden met vaste vertegenwoordigers zou dat de samenwerking een impuls geven. Controles lopen altijd goed maar zijn bijzonder effectief en efficiënt als de teamleden elkaar goed kennen. Of dit realistisch is moet worden bezien. De politie bijvoorbeeld wenst een grote betrokkenheid van de betreffende wijkagent bij acties. De verbinding tussen een "vast PIT-team" en wisselende bezettingen in de uitvoering is erg belangrijk en geldt als aandachtspunt.
- Het PIT is relatief kwetsbaar georganiseerd. De afhankelijkheid van de teamleider is groot. Dat geldt ook voor een aantal deelnemers aan het PIT. Inschatting is dat de back-up van cruciale rollen onvoldoende op orde is. De teamleider heeft hiervoor aandacht gevraagd bij de deelnemers van het PIT. Zijn eigen bijdrage is daarmee nog onverminderd kwetsbaar.
- Casuïstiek wordt nu vooral door gemeenten en politie aangedragen; er mag meer van de andere partners komen. Het is zaak dat elke partner actief binnen de eigen organisatie op zoek gaat naar casuïstiek die in PIT-verband kan worden betrokken. Zo worden de diverse agenda's ook beter bediend ("wat je erin stopt, krijg je er ook uit"). De teamleider PIT maakt begin 2018 een ronde langs de partners om ze mee te nemen in de aanpak en terugkoppeling te geven over wat in 2017 is bereikt.
- Het PIT-team ziet meerwaarde in het Peelland-breed inzetten van gemeentelijke handhavers (zoals ook BOA's al gemeentegrensoverschrijdend werken). Toezichthouders raken bekend in de gemeente; het zou goed zijn om uit te kunnen wisselen, zo is de gedachte. Ook kan dan een nog betere match tussen de casus en de interventieteam-samenstelling worden gevonden.

Financiën

Over de financiën zijn weinig bijzonderheden te melden. Afgesproken is dat convenantpartners ieder zelf de kosten dragen die de samenwerking, de informatie-uitwisseling en de uitvoering met zich meebrengen. De teamleider PIT heeft bij elk van de zes Peelgemeenten een bedrag in de werkbegroting laten opnemen van € 5.000,- (jaarlijks). De teamleider houdt een administratie bij van specifieke uitgaven per actie (denk aan de mogelijke inzet van een tolk, sleutelmakers / beveiligingsbedrijven, catering etc.). Het werkbudget dat op deze wijze is vrijgespeeld is toereikend voor de huidige werkwijze. De teamleider verantwoordt zijn uitgaven naar elk van de zes Peelgemeenten; gemeente Helmond (waar de werkbegroting is ondergebracht) factureert aan het begin van elk kalenderjaar.

Communicatie

Over de externe communicatie is in het convenant opgenomen dat deze door de teamleider van het PIT geschiedt, in samenspraak met de burgemeester(s) van de betreffende gemeente(n). Bij alle PIT-acties worden er, in samenwerking met een communicatieadviseur van de betreffende gemeente en/of persvoorlichters van andere partners, persberichten opgesteld die, na afstemming met de betreffende burgemeester worden gedeeld met de media.

De PIT-acties hebben vanaf het begin veel mediabelangstelling gehad en er is dan ook veel over PIT gecommuniceerd,

zowel in lokale, regionale als landelijke media. Deze mediabelangstelling heeft de deelnemende partners iets waardevols opgeleverd; daar waar er bijvoorbeeld veel te doen is over 'het buitengebied' als broedplaats van illegale en criminele activiteiten, is PIT een krachtig tegengeluid. In De Peel zit men niet stil maar treedt men daadkrachtig op! Beeldvorming van de weerbare gemeente is essentieel: de gemeente was lang het ondergeschoven kindje. Dat beeld is door PIT veranderd. De communicatieadviseurs zijn ervan overtuigd dat deze beeldvorming over PIT effectief is. "Je kunt niet zomaar van alles flikken." PIT zingt rond en de berichtgeving is goed.

Feitelijk zijn nu ca. 30 persberichten na PIT-acties uitgegaan (stand van zaken november 2017). Snelheid in informatievoorziening (via media) naar inwoners is belangrijk en de werkwijze doet daaraan recht, maar het is niet te voorkomen dat een krant soms voorop loopt met de berichtgeving over een actie.

Bij dit alles geldt een aandachtspunt. Doelstelling van het PIT ligt in de aanpak van complexe handhavingszaken. Daarmee biedt het PIT een bestuursrechtelijk instrument dat door het opwerpen van barrières en het stellen van grenzen ook een middel is dat effectief is in de aanpak van ondermijning. Er bestaat een (juridische) scheidslijn tussen de toepassing van het strafrecht en het bestuursrecht. Zij kunnen elkaar prima versterken, maar over de inzet van het strafrecht beslist niet het bestuur, maar het OM. In de praktijk blijkt het soms lastig om de scheidslijn goed te duiden, danwel te begrijpen. Mede daarom hebben de burgemeesters van de zes Peelgemeenten opdracht gegeven voor de ontwikkeling van een communicatiestrategie gericht op de bestuurlijke aanpak van ondermijning en de rol van het PIT.

Gaandeweg het jaar is ook de belangstelling voor het PIT als instrument sterk toegenomen. Er is veel vraag naar uitleg en presentaties voor diverse doelgroepen. De teamleider heeft presentaties verzorgd voor vijf van de zes gemeenteraden in Peelland, in diverse commissies en andere basisteams in Oost-Brabant. Ook zijn enkele instellingen buiten het veiligheidsdomein bezocht voor een toelichting en hebben diverse media belangstelling getoond voor de werkwijze van het PIT.

Sterke punten in 2017:

- De kwaliteit van het persbericht bij PIT-acties is gaandeweg 2017 sterk verbeterd. Het bericht is meer gericht op begrijpbare en leesbare boodschappen in plaats van feitjes en wettelijke kaders. Betrokkenen vinden hoogwaardige persberichten horen bij de aanpak. Relatie met de media is nodig om goed voor de dag te komen: uitleggen wat je doet en uitstralen dat er in De Peel wordt aangepakt.
- Samenwerking van de communicatieadviseurs met het PIT loopt goed. De teamleider, die tevens optreedt als woordvoerder, is goed bereikbaar; in de uitvoering kan snel over en weer worden geschakeld. Er zijn afspraken gemaakt over de communicatie-coördinatie bij acties die meerdere gemeenten betreffen. Dit voorkomt dat collega's onnodig standby staan.
- Samenwerking met de media loopt goed. Zo is het Eindhovens Dagblad aangesloten bij één van de acties in het buitengebied. De verslaglegging hiervan kon mede geregisseerd worden. De artikelen kennen een groot bereik.

De belangrijkste ontwikkelpunten:

- Peelbelang en andere lokale media kunnen nog beter worden geïnformeerd over doelstelling en werkwijze van het PIT zodat zij de resultaten beter kunnen duiden.
- Het is de moeite om na een jaar te focussen op wat het heeft opgeleverd. Dat zou wederom goede publiciteit zijn. Het Eindhovens Dagblad en Peelbelang hebben aangegeven hierover graag te publiceren, in samenwerking met de teamleider PIT.
- Social media worden nog maar amper ingezet maar kunnen uiterst succesvol zijn. Voor PIT is een Facebook-pagina opgezet, maar het gebruik ervan ligt stil. Over de inzet van social media zijn nog geen beheersmatige afspraken gemaakt. In de praktijk kunnen gemeenten wel zelf social media inzetten bij de berichtgeving over PIT-acties. Daarbij is stevige ondersteuning van de communicatieadviseurs gewenst om enerzijds de kwaliteit van berichtgeving en anderzijds de privacy van zowel deelnemers aan de controle als de subjecten die gecontroleerd worden te waarborgen.

Informatie-uitwisseling

In het PIT-convenant is opgenomen dat de convenantpartners zich verplichten over en weer die informatie te verstrekken die nodig is om de samenwerking effectief en efficiënt te laten verlopen. Uitwisseling van informatie moet wel plaatsvinden binnen de geldende wettelijke kaders en aanwending van deze gegevens vindt uitsluitend plaats ten behoeve van een goede vervulling van de publieke taak of wettelijke verplichting van convenantpartners. Na de ondertekening van het convenant is onder verantwoordelijkheid van de gemeentesecretarissen van de Peelgemeenten een werkgroep gevormd om de nadere uitwerking van de privacy-bepalingen van het convenant te realiseren. In de uitwerking is de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op de hoogte gesteld. De AP heeft in een reactie aandacht gevraagd voor het transparantiebeginsel (artikel 34 Wet bescherming persoonsgegevens). Dit houdt in dat de convenantpartners verplicht zijn actief te communiceren dat er gegevens worden verwerkt en waarom dat gebeurt, bijvoorbeeld via een bericht op de respectievelijke websites.

De gemeentelijke werkgroep heeft ook gezamenlijk "Gedragsregels informatiebeveiliging PIT" opgesteld, die door de gemeentesecretarissen zijn vastgesteld (mei 2017) en door de teamleider PIT worden geïmplementeerd binnen de gemeentelijke organisaties. Het is wenselijk dat ook de andere convenantpartners deze gedragsregels vaststellen.

2

Aanbeveling 2

Zoek afstemming met Senzer, VRBZO en basisteam Peelland van de politie om de gedragsregels informatiebeveiliging PIT binnen hun organisaties vast te stellen.

Met betrekking tot onderlinge gegevensuitwisseling is in het convenant afgesproken (art. 20.6): “Het verstrekken van gegevens geschiedt mondeling of schriftelijk of met een beveiligde internetomgeving”. Na voorbereidend onderzoek door gemeente Helmond is per 19 december 2017 een beveiligde omgeving in gebruik genomen: Zorgmail. Vijf van de zes Peelgemeenten, Senzer en de Veiligheidsregio maken hiervan nu gebruik. De politie onderzoekt of zij, met inachtneming van eigen privacy-bepalingen uitgewerkt in de Wet politiegegevens, Zorgmail ook kunnen gebruiken. Gemeente Deurne zal niet met Zorgmail werken maar garandeert wel een overeenkomstig beveiligingsniveau bij informatiedeling via email.

Nieuwe wetgeving

Vanaf 25 mei 2018 geldt de Europese Verordening (AVG) en vervalt de Wet Bescherming Persoonsgegevens. De belangrijkste verandering is dat de gemeente (en anderen) op dat moment moet kunnen aantonen de “privacy” op orde te hebben. Verwerkingen hoeven niet meer te worden gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens maar de gemeente moet zelf een overzicht bijhouden. Een voorafgaand onderzoek blijft wel bestaan (artikel 36 AVG) en het transparantiebeginsel is explicieter beschreven (artikel 13 AVG). Advies is om aan het PIT een van de privacyfunctionarissen van de Peelgemeenten toe te voegen als vaste adviseur met betrekking tot toepassing en wijziging van de privacy-bepalingen en periodieke actualisering van de Gedragsregels.

3

Aanbeveling 3

Voeg aan het PIT een van de privacyfunctionarissen van de Peelgemeenten toe als vaste adviseur met betrekking tot toepassing en wijziging van de privacy-bepalingen en periodieke actualisering van de Gedragsregels.

Uit de evaluatiegesprekken komt naar voren dat er veel informatie wordt gedeeld tussen de convenantpartners, maar dat dit nog altijd beter kan. Kracht van het PIT is de overstijgende aanpak. Het is daarom belangrijk om partners vroegtijdig in positie te brengen door informatie en signalen te delen. Wat niet waardevol is voor jezelf kan immers waardevol zijn voor een ander.

Informatie-uitwisseling loopt nu hoofdzakelijk via de geplande PIT-overleggen. Dit zou minder bureaucratisch mogen. Sneller met elkaar schakelen is wenselijk, waarbij wel de controlerende rol (bewaking convenantkaders) van de teamleider PIT belangrijk is.

In 2017 is ook onderzocht of het PIT-meldpunt (info@pitteam.nl) de privacy-toets doorstaat. Gebleken is dat daarvoor voldoende waarborgen bestaan. In de communicatie over het PIT kan het bestaan van dit meldpunt dus worden benoemd. Nu al komen daar de nodige meldingen binnen die rechtstreeks in de mailbox van de teamleider PIT landen. Zaken die niet bij het PIT horen worden door de teamleider doorgeleid naar de meest aangewezen partner. Overige meldingen worden in het PIT besproken.

Reikwijdte convenant

Het PIT-convenant is in 2016 afgesloten tussen de zes gemeenten in het basisteam Peelland, eenheid Oost-Brabant van de Nationale Politie, Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en Senzer (het werkbedrijf voor de arbeidsmarktregio Helmond – De Peel).

In de praktijk wordt met meer partners samengewerkt. Afhankelijk van de betreffende casus kunnen dat bijvoorbeeld GGD, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), Belastingdienst of Omgevingsdienst zijn. Uit de evaluatie blijkt dat samenwerking met deze niet-convenantpartners goed verloopt en er geen aanleiding is om ze structureel bij het PIT-team c.q. het convenant te laten aansluiten.

Wel is het wenselijk om ‘Peelgemeenten’, het samenwerkingsverband voor diverse zorgtaken binnen gemeenten Asten, Deurne, Someren, Gemert-Bakel en Laarbeek, als convenantpartner aan te laten sluiten. Peelgemeenten is een waardevolle partner. Vanuit haar informatiepositie kunnen ook duurzame oplossingen geboden worden in casussen waarbij er sprake is van bijvoorbeeld PGB-fraude.

4

Aanbeveling 4

Onderzoek de mogelijkheid om het zorgsamenwerkingsverband Peelgemeenten (een Gemeenschappelijke Regeling van de gemeenten Asten, Deurne, Someren, Gemert-Bakel en Laarbeek) bij het PIT-convenant aan te laten sluiten om zo de informatie- en analysefase te versterken en een bijdrage te kunnen leveren aan duurzame oplossingen in de afwerking van PIT-casussen.

PIT gaat voor duurzame oplossingen. Daarbij is samenwerking met partners in bijvoorbeeld het sociaal domein noodzakelijk. Samen naar een probleem kijken en ‘out of the box’ gebruik maken van elkaars instrumenten en expertise kan leiden tot goede en duurzame oplossingen voor mensen. Het PIT gaat daarom in 2018 bij voorkomende casuïstiek en projecten deze samenwerking meer opzoeken zonder dat er informatie over specifieke casussen of projecten wordt gedeeld. De teamleider PIT heeft hiervoor al met de welzijnsorganisaties in Peelland gesproken en presentaties verzorgd voor de wijkteams in Gemert-Bakel. Ook is er steeds meer contact met de woningbouwverenigingen. Vergroten van de scope heeft mogelijk gevolgen voor de capaciteiten van het PIT. Bij een volgend evaluatiemoment zal hierover gerapporteerd worden.

3 Samenvatting

Het PIT is in korte tijd uitgegroeid tot een succesvolle werkwijze in de aanpak van complexe bestuurlijke handhavingsproblematiek. Het PIT wordt in Oost-Brabant gezien als 'best practice' en daarmee een voorbeeld voor gemeenten in andere basisteams.

PIT is op meerdere fronten van meerwaarde:

- Zichtbaarheid van de overheid neemt toe;
- Vertrouwen in de overheid neemt toe;
- Complexe handhavingsproblematiek wordt integraal opgepakt;
- Er worden grenzen gesteld en barrières opgeworpen voor ondermijning.

Alle convenantpartners spreken van een effectieve aanpak die sterk voorziet in een behoefte. Er is geloof in het proces en daarmee veel draagvlak voor continuering van deze integrale werkwijze. Belangrijkste aandachtspunt voor het PIT is de capaciteit die door de deelnemende organisaties moet worden geleverd om de benodigde follow-up na acties waar te maken. Dit punt betreft vooral de gemeenten die de juridische afhandeling die uit de acties voortkomt moeilijk bijbenen.

De werkwijze van het PIT wordt continu geëvalueerd en doorontwikkeld. Deze evaluatie heeft hiervoor waardevolle informatie opgeleverd. De huidige samenstelling van het PIT werkt goed, maar zou verder aan kracht winnen als ook in de uitvoering met een vaste groep personen kan worden gewerkt.

Ook de communicatie over PIT en PIT-acties krijgt de aandacht die het verdient. De kwaliteit van berichtgeving over acties is gaandeweg het jaar gegroeid. Van belang zijn nu goede framing van het PIT en het realiseren van berichtgeving over effecten en achtergrond.

Informatie-uitwisseling is één van de randvoorwaarden voor het succes van PIT. De wettelijke bepalingen hieromtrent zijn goed in beeld en hebben geleid tot ingebruikname van een beveiligde internetomgeving. Ook zijn er "Gedragsregels informatiebeveiliging PIT" opgesteld die inmiddels worden geïmplementeerd binnen de gemeentelijke organisaties. Het is wenselijk dat ook de andere convenantpartners deze gedragsregels vaststellen.

Wet- en regelgeving over informatie-uitwisseling en privacy-bepalingen is in ontwikkeling. Zo geldt vanaf 25 mei 2018 de Europese Verordening (AVG) en vervalt de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Het is daarom belangrijk om een adviseur aan het PIT toe te voegen die zich richt op toepassing en wijziging van de privacy-bepalingen en periodieke actualisering van de Gedragsregels.

De convenantpartners in het PIT werken al naar gelang casus of project samen met uiteenlopende partners (bv. GGD, NVWA, Belastingdienst en Omgevingsdienst). Uit de evaluatie blijkt dat samenwerking met deze niet-convenantpartners goed verloopt en er geen aanleiding is om ze structureel bij het PIT-team c.q. convenant te laten aansluiten.

Wel is het wenselijk om de Peelgemeenten (het samenwerkingsverband voor diverse zorgtaken binnen gemeenten Asten, Deurne, Someren, Gemert-Bakel en Laarbeek) als convenantpartner aan te laten sluiten.

Aanbevelingen:

1. Borg voldoende afhandelingscapaciteit bij de deelnemende partners om de benodigde afwerking na PIT-acties te kunnen blijven uitvoeren en zo de succesvolle PIT-werkwijze te continueren.
2. Zoek afstemming met Senzer, VRBZO en basisteam Peelland van de politie om de gedragsregels informatiebeveiliging PIT binnen hun organisaties vast te stellen.
3. Voeg aan het PIT een van de privacyfunctionarissen van de Peelgemeenten toe als vaste adviseur met betrekking tot toepassing en wijziging van de privacy-bepalingen en periodieke actualisering van de Gedragsregels.
4. Onderzoek de mogelijkheid om het zorgsamenwerkingsverband Peelgemeenten (een Gemeenschappelijke Regeling van de gemeenten Asten, Deurne, Someren, Gemert-Bakel en Laarbeek) bij het PIT-convenant aan te laten sluiten om zo de informatie- en analysefase te versterken en een bijdrage te kunnen leveren aan duurzame oplossingen in de afwerking van PIT-casussen.

Heeft u vragen over deze evaluatie of over PIT mail dan naar info@pitteam.nl.

